

การจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมในช่วงสถานการณ์โควิด-19

กรณีศึกษา ศูนย์บ่มเพาะอย่างสงขลาพึ่งพาตนเอง

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการชุมชนของศูนย์บ่มเพาะอย่างสงขลาพึ่งพาตนเองในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมในช่วงสถานการณ์โควิด-19 และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชนของศูนย์บ่มเพาะฯ ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกควบคู่กับการสังเกต และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการศูนย์บ่มเพาะอย่างสงขลาพึ่งพาตนเอง จำนวน 5 คน 2) คณะกรรมการชุมชนแหลมสนอ่อน ซึ่งเป็นชุมชนในพื้นที่เครือข่ายของศูนย์บ่มเพาะฯ ที่ทำการศึกษา จำนวน 5 คน และ 3) ประชาชนกลุ่มเปราะบางในชุมชนแหลมสนอ่อน จำนวน 5 คน โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่า

การจัดสวัสดิการชุมชนของศูนย์บ่มเพาะฯ ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ได้ดำเนินการผ่าน “ภารกิจปิ่นโตตุ้มตุ้ย” โดยมุ่งให้ความช่วยเหลือด้านอาหารแก่ผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนจากสถานการณ์โควิด-19 ในแต่ละชุมชน มีกิจกรรมหลัก คือ การเปิดครัวชุมชนเพื่อประกอบอาหารให้แก่กลุ่มเปราะบางฯ โดยกำหนดให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวนำปิ่นโตมาวางไว้ ณ ครัวกลางของชุมชน เมื่อปรุงอาหารเสร็จก็จะนำอาหารใส่ในปิ่นโตเพื่อนำไปรับประทานที่บ้าน สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชนของศูนย์บ่มเพาะฯ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1) โครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ระดับเครือข่าย คือ โครงสร้างของคณะกรรมการศูนย์บ่มเพาะฯ ที่มีความเชื่อมโยงกับระดับชุมชน คือ โครงสร้างของคณะกรรมการชุมชนในแต่ละพื้นที่ 2) ระบบการดำเนินงานและการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยการจัดระบบทีมของชุมชนและมีศูนย์กลางในการบริหารจัดการ 3) คณะกรรมการดำเนินงาน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน 4) การมีเป้าหมายและค่านิยมร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือกันของคนในชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1) การสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในด้านวัตถุดิบสำหรับการประกอบอาหาร 2) สภาพเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดรายได้และการว่างงานของคนในชุมชน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดภารกิจปิ่นโตตุ้มตุ้ยและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 3) บริบททางสังคมวัฒนธรรม สถานการณ์โควิด-19 และวัฒนธรรมชุมชน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันของคนในชุมชนในภาวะวิกฤต 4) เทคโนโลยีและการสื่อสาร ถูกนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อประชาสัมพันธ์ ทำให้ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการดำเนินการต่างๆ

การจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมโดยผ่านภารกิจปิ่นโตตุ้มตุ้ย เป็นระบบการจัดสวัสดิการแบบชั่วคราวของชุมชนภายในเครือข่ายศูนย์บ่มเพาะฯ เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของคนในชุมชนที่เกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์โควิด-19 โดยการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนผ่านวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้แก่กลุ่มเปราะบางทางสังคมในแต่ละชุมชน ตลอดจนการนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน